

## P7\_TA(2013)0003

### Fond solidarity Európskej únie – vykonávanie a uplatňovanie

#### Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2013 o Fonde solidarity Európskej únie, vykonávaní a uplatňovaní (2012/2075(INI))

*Európsky parlament,*

- so zreteľom na články 175, 212 a 222 ZFEÚ,
  - so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje Fond solidarity Európskej únie<sup>1</sup>,
  - so zreteľom na medziinštitucionálnu dohodu zo 7. novembra 2002 medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o financovaní Fondu solidarity Európskej únie, nahrádzajúcu medziinštitucionálnu dohodu zo 6. mája 1999 o rozpočtovej disciplíne a zlepšení rozpočtového postupu<sup>2</sup>,
  - so zreteľom na oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – budúcnosť Fondu solidarity Európskej únie (COM(2011)0613),
  - so zreteľom na správu Komisie o Fonde solidarity Európskej únie za rok 2010 (COM(2011)0694),
  - so zreteľom na správu Komisie o Fonde solidarity Európskej únie – výročnú správu za rok 2008 a správu o skúsenostiach získaných po šesťročnom uplatňovaní nového nástroja (COM(2009)0193),
  - so zreteľom na svoju pozíciu z 18. mája 2006 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Fond solidarity Európskej únie<sup>3</sup>,
  - so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Budúcnosť Fondu solidarity Európskej únie<sup>4</sup>,
  - so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 3/2008 s názvom Fond solidarity Európskej únie – do akej miery je rýchly, účinný a pružný?<sup>5</sup>,
  - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre regionálny rozvoj (A7-0398/2012),
- A. keďže článok 222 ZFEÚ stanovuje, že Únia a jej členské štáty konajú spoločne v duchu

<sup>1</sup> Ú. v. ES L 311, 14.11.2002, s. 3.

<sup>2</sup> Ú. v. ES C 283, 20.11.2002, s.1.

<sup>3</sup> Ú. v. EÚ C 297E, 7.12.2006, s. 331.

<sup>4</sup> Ú. v. EÚ C 181, 21.6.2012, s. 52.

<sup>5</sup> Ú. v. EÚ C 153, 18.6.2008, s.1.

solidarity, ak sa niektorý členský štát stane obeťou prírodnej katastrofy alebo katastrofy spôsobenej ľudskou činnosťou alebo objektom teroristického útoku;

- B. keďže Fond solidarity Európskej únie (FSEÚ) je hlavným nástrojom na preukázanie solidarity Únie poskytovaním významnej finančnej podpory členským štátom alebo regiónom postihnutým vážnou katastrofou;
- C. keďže Fond solidarity EÚ je v prípade, keď je nutná jeho mobilizácia, všeobecne považovaný za jeden z najuspokojivejších nástrojov dostupných v Európskej únii, pretože je najpriehľadnejším, najrozhodnejším a najvýznamnejším vyjadrením európskej solidarity s občanmi nachádzajúcimi sa v ťažkej situácii;
- D. keďže Európsky parlament v roku 2005 v širokej miere podporil legislatívny návrh týkajúci sa nového nariadenia o Fonde solidarity, ktorý však väčšina členských štátov neprijala a ktorý Komisia nakoniec stiahla;
- E. keďže súčasná kríza núti členské štáty a EÚ k tomu, aby nemali prílišné výdavky;
- F. keďže v sérii správ<sup>1</sup> sa dospelo k záveru, že súčasné nariadenie o Fonde solidarity EÚ je nutné zmeniť a doplniť predovšetkým preto, aby bol pružnejší a aby sa zlepšila jeho funkčnosť, dodržiujúc pritom zásadu subsidiarity;

### ***Vykonávanie Fondu solidarity EÚ***

1. zdôrazňuje význam Fondu solidarity EÚ ako hlavného nástroja umožňujúceho Európskej únii reagovať na vážne katastrofy, ku ktorým dochádza na území Únie alebo v krajinách rokujúcich o pristúpení k EÚ;
2. zdôrazňuje, že napriek tomu, že verejnosť vníma fond veľmi pozitívne, je nutné zlepšiť jeho fungovanie, aby bol pružnejší a viditeľnejší, s cieľom zvýšiť dôveryhodnosť Európskej únie v očiach svojich občanov;
3. zdôrazňuje význam pomoci, ktorú Fond solidarity EÚ poskytuje členským štátom s cieľom odľahčiť verejné financie pri riešení núdzových situácií spôsobených vážnou katastrofou, ktorú sami nezvládajú;
4. domnieva sa, že čas, ktorý je v súčasnosti vyhradený na mobilizáciu fondu je neprijateľne dlhý, a preto zdôrazňuje potrebu zlepšiť účinnosť a rýchlosť administratívnych postupov nutných na mobilizáciu fondu, ktorá si vyžaduje zásah troch európskych inštitúcií, aby bolo udelené povolenie, čo spôsobuje, že tieto postupy nadmerne oddiaľujú pomoc členským štátom postihnutým katastrofou a nedarí sa dosiahnuť očakávané výsledky;
5. poukazuje na skutočnosť, že väčšina žiadostí (63 %) bola predložená v rámci výnimočnej kategórie „regionálna katastrofa“ a že 66 % z nich bolo zamietnutých na základe

---

<sup>1</sup> Osobitná správa Dvora audítorov č. 3/2008; správa Komisie o Fonde solidarity Európskej únie za rok 2010; správa Komisie o Fonde solidarity Európskej únie – výročná správa za rok 2008 a správa o skúsenostiach získaných po šesťročnom uplatňovaní nového nástroja; stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – budúcnosť Fondu solidarity Európskej únie.

hodnotenia Komisie;

6. domnieva sa, že v prípade „pomaly sa rozvíjajúcich“ katastrof súčasné ustanovenia tohto nariadenia predstavujú pre uvoľňovanie prostriedkov z fondu právne a praktické ťažkosti, a preto žiada Komisiu o preukázanie väčšej pružnosti, pokiaľ ide o termíny na predkladanie žiadostí, aby bolo možné venovať osobitnú pozornosť zabezpečeniu toho, aby sa na takéto škody tiež vzťahovala pomoc z Fondu solidarity EÚ;

### ***Odporúčania na zlepšenie Fondu solidarity EÚ***

7. víta rozhodnutie Komisie týkajúce sa potreby preskúmať súčasné nariadenie o Fonde solidarity EÚ s cieľom zlepšiť jeho fungovanie a operatívnosť; súhlasí so stanoviskom Komisie, že vzhľadom na súčasnú hospodársku krízu navrhovaná zmena a doplnenie nariadenia by nemali vytvoriť žiadnu ďalšiu záťaž pre rozpočty Únie alebo členských štátov;
8. poukazuje na to, že by sa mala naďalej uplatňovať zásada, že ten, kto spôsobil škodu, musí platiť, aby sa využitím Fondu solidarity EÚ nemohli zbaviť zodpovednosti tí, ktorí katastrofu spôsobili;
9. domnieva sa, že odmietavé stanovisko niektorých členských štátov obávajúcich sa, že významné zmeny právneho základu tohto nástroja by spôsobili vyššie finančné výdavky, je neopodstatnené a obmedzuje prispôbenie nariadenia z roku 2002 niektorým vyjasneniam a obmedzuje pokus o zlepšenie jeho operatívnosti; poukazuje na to, že odkedy bol fond zriadený, sa množstvo, rozmanitosť, závažnosť a intenzita katastrof v regiónoch Európskej únie, žiaľ, zvýšili a ich charakter sa zhoršil;
10. napriek tomu víta skutočnosť, že jednoduchým zavedením niektorých úprav platných ustanovení sa dosiahnu významné zlepšenia vo fungovaní fondu, pričom sa zachová jeho základný princíp a charakter, t. j. predovšetkým byť pružným a účinným nástrojom, ktorý môže poskytnúť okamžitú pomoc občanom postihnutým takým javom, ktorý má vážne dôsledky na ich životné podmienky;
11. kladie si otázku, či jasnejšie a presnejšie vymedzenie pojmu katastrof by mohlo pomôcť znížiť nedôveru, ktorú pociťujú v mnohých členských štátoch, ktoré sa stavajú proti hĺbkovej reforme tohto nástroja EÚ;

### ***Skrátenie času potrebného na poskytnutie pomoci***

12. zdôrazňuje naliehavú potrebu zjednodušiť administratívne postupy potrebné na uvoľnenie prostriedkov z tohto nástroja EÚ s cieľom skrátiť čas, ktorý uplynie medzi okamihom, keď katastrofa nastane, a časom, v ktorom postihnutý členský štát alebo región dostáva pomoc, ktorý v niektorých prípadoch trvá viac ako jeden rok; poukazuje však na to, že tento nástroj nebol vytvorený s cieľom poskytovať rýchlu odpoveď, ale s cieľom prefinancovať núdzové operácie pôvodne financované verejnými orgánmi v postihnutej krajine;
13. víta návrh Komisie prispieť k zjednodušeniu postupov na európskej úrovni s cieľom obmedziť prieťahy; zdôrazňuje, že aj členské štáty by mali analyzovať svoje administratívne postupy a identifikovať a odstrániť potenciálne prekážky, ktoré by mohli

obmedzovať rýchlejšiu mobilizáciu pomoci postihnutým regiónom;

14. vyzýva členské štáty, aby úzko spolupracovali s miestnymi a regionálnymi orgánmi vo všetkých fázach vykonávania s cieľom zaistiť, aby pomoc Únie bola viditeľná a účinná v praxi, a podporovať trvalo udržateľné riešenia;
15. domnieva sa, že návrh Komisie na spojenie rozhodnutí o subvenciách s vykonávacími dohodami medzi Komisiou a členskými štátmi je zaujímavý a vhodný, keď Európsky parlament a Rada sprístupnia finančné zdroje, pretože by to ušetrilo čas a umožnilo tak rýchlejšiu reakciu;
16. domnieva sa, že vzhľadom na neistotu a nepredvídateľnosť, pokiaľ ide o počet a závažnosť katastrof, ktoré môžu nastať, by mal Fond solidarity EÚ zostať mimo rozpočtu Únie, tak ako je to v súčasnej dobe, a mal by byť mobilizovaný v prípade katastrofy;
17. podporuje myšlienku, že zavedenie možnosti platieb vopred ihneď, ako postihnutý štát požiadajú o pomoc, je tiež možnou alternatívou v záujme urýchlenia sprístupnenia pomoci krajinám postihnutým veľkou katastrofou, a že by to pomohlo, aby bol Fond solidarity EÚ účinnejší; domnieva sa, že ak sa toto rozhodnutie prijme, mali by zálohy predstavovať pevnú percentnú časť z celkovej pomoci, ktorá by sa mala podľa odhadov poskytnúť, a museli by sa vrátiť do rozpočtu Únie v prípade zamietnutia žiadosti;

#### ***Väčšia jasnosť rozsahu pôsobnosti a vymedzení***

18. vyzýva Komisiu, aby jasne vymedzila rozsah a oblasť pôsobnosti fondu, odstránila tak akúkoľvek prípadnú právnu neistotu týkajúcu sa rozsahu pôsobnosti a zabránila situácii, keď členské štáty predkladajú žiadosti pod tlakom svojich občanov, aj keď vedia, že ich žiadosti sa budú musieť zamietnuť;
19. zastáva názor, že v prípade, keď má katastrofa „kaskádové“ účinky, fond by mal hradiť i vedľajšie škody, ak majú významný vplyv na sociálno-ekonomickú štruktúru regiónu;
20. zdôrazňuje, že je potrebné jasne vymedziť, čo je katastrofa na regionálnej úrovni, a objasniť oprávnenosť v prípade katastrof, ku ktorým dochádza na regionálnej úrovni, a to zavedením jednoduchého a objektívneho kritéria, ktoré by umožnilo pričleniť ich k ďalším katastrofám a odstrániť tak akúkoľvek možnosť špekulatívneho výkladu a akúkoľvek pochybnosť žiadateľov o ich oprávnenosti;
21. domnieva sa, že kritérium založené na hraničnej hodnote národného dôchodku by mohlo byť použité ako všeobecné základné kritérium pre všetky typy katastrof; zdôrazňuje, že v prípade, že je nastavené ako ukazovateľ pre stanovenie oprávnenosti regionálnej katastrofy, malo by byť upravené v súlade s regionálnym HDP v poslednom roku, pre ktorý sú k dispozícii oficiálne údaje, uplatňujúc vopred definovaný korekčný faktor, ktorý by zahŕňal straty, ktoré sa nedajú číselne vyjadriť, pokiaľ ide o národný dôchodok, a priame a nepriame účinky zvyčajne sprevádzajúce regionálnu katastrofu, ktoré sú často oveľa väčšie než straty z hľadiska národného dôchodku;
22. domnieva sa, že navrhovaná hraničná hodnota škody 1,5 % regionálneho HDP na úrovni

NUTS 2<sup>1</sup> na účel stanovenia oprávnenosti regionálnej katastrofy by objasnila očakávania, pokiaľ ide o to, či je alebo nie je žiadosť o uvoľnenie prostriedkov z fondu oprávnená, ale zdôrazňuje, že vzhľadom na to, že to prinesie prakticky rovnaký výsledok ako súčasné kritériá pre regionálne katastrofy, budú prakticky všetky tieto regionálne katastrofy naďalej neoprávnené; poukazuje preto, že takáto vysoká hraničná hodnota neumožní odpoveď, ktorú občania očakávajú, a spôsobí tak sklamanie obetí katastrofy, ktoré budú naďalej odsudzovať činnosť Únie a obviňovať ju z nedostatku citlivosti voči svojim občanom;

23. pripomína, že prevencia katastrof zohráva v politikách Únie mimoriadne dôležitú úlohu a je najmenej nákladným spôsobom znižovania zraniteľnosti voči katastrofám; zdôrazňuje, že regióny EÚ by mali premyslene využívať všetky rôznorodé príležitosti na financovanie trvalo udržateľnej prevencie katastrof;
24. zdôrazňuje, že musí byť jasné, že sucho sa bude naďalej považovať za druh katastrofy, ktorá je oprávnená na prostriedky z Fondu solidarity EÚ, s cieľom zmierniť sociálno-ekonomický a environmentálny vplyv sucha v kontexte rámcovej smernice o vode, pričom sa berie do úvahy skutočnosť, že ide o trvalý štrukturálny problém, ktorý je ťažké zladať s lehotami na podanie žiadosti a ktorý má vážne dôsledky na sociálny a ekonomický rozvoj postihnutých regiónov; naliehavo žiada, aby sa v prípade závažného sucha alebo iných pomaly sa rozvíjajúcich katastrof zaviedli osobitné ustanovenia stanovujúce dátum prvého zásahu verejného orgánu v boji proti katastrofe, čím sa umožní rýchla a právne jasná reakcia;
25. naliehavo žiada Komisiu, aby preskúmala a upravila kritériá tak, aby Fond solidarity EÚ mohol reagovať na prírodné katastrofy v stredomorskej oblasti, ktoré – čiastočne v dôsledku zmeny klímy – predstavujú najzávažnejšie prírodné katastrofy, ku ktorým dochádzalo v Únii v posledných rokoch;
26. poukazuje na to, že FSEÚ nekryje všetky škody spôsobené prírodnými katastrofami, a preto by sa škody kryté z tohto nástroja mali riadne vymedziť v budúcom návrhu nariadenia;
27. poukazuje na to, že s existujúcimi nástrojmi je veľmi ťažké primerane reagovať na úrovni EÚ na vážne krízy spôsobené človekom – ako bolo vidieť v prípade priemyselných nehôd a vážnych kríz v oblasti verejného zdravia, a že tam, kde dochádza k takýmto katastrofám, Únia musí mať k dispozícii primerané nástroje na vhodnú reakciu;
28. zdôrazňuje, že treba, aby FSEÚ pri reakcii na prírodné katastrofy dopĺňal iné výhody súčinností s týmito mechanizmami a súvisiacimi programami;
29. zdôrazňuje, že regióny by mali mať dostatočnú pružnosť v budúcom finančnom rámci 2014 – 2020 a mali by byť schopné prerozdeliť prostriedky, ktoré sú im pridelené, aby tak v prípade katastrofy mohli zvýšiť dostupné prostriedky, ak to považujú za nutné a vhodné, a vyzýva Komisiu, aby včas preskúmala súčasné nariadenie z hľadiska nového finančného rámca;

o

---

<sup>1</sup> Nomenklatúra Eurostatu pre územné jednotky na štatistické účely, regionálna úroveň 2: základné regióny na uplatňovanie regionálnych politík.

30. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii a národným parlamentom.